

MUDr. Džamila Stehlíková

ministryně vlády ČR

TISKOVÁ ZPRÁVA

Čeští teenageři jsou mnohem méně opatrní při používání Internetu než jejich zahraniční vrstevníci a neuvědomují si rizika plynoucí se sdílení svých osobních údajů

Praha 10. října 2008. Výbor pro práva dítěte upozornil na výsledky průzkumu, týkající se rizik spojených s užíváním internetu dětmi a doporučil řadu preventivních opatření především ke zvýšení ochrany osobnosti a osobních údajů dětí na internetu a v masových elektronických médiích. Informování dětí, rodičů, učitelů a profesionálů pracujících s dětmi o tom, jak se vyhnout nebezpečí s Internetem spojených bude součástí národní kampaně Prevence násilí na dětech.

Dnešní děti a dospívající tráví velkou část svého volného času na internetu, často bez jakéhokoliv omezení. Podle zprávy „Každé dítě je důležité, ať je kdekoliv“ (2007 – 2008), kterou publikovala britská organizace Centrum pro prevenci a ochranu dětí na síti (Child Exploitation and Online Protection Centre), tráví děti nejvíce času vyměňováním či sdílením informačních obsahů, publikováním svých osobních údajů a dalších informací o své osobě v takzvaných sociálních sítích (jako je My Space či lide.cz) a samozřejmě přímým oslovováním druhých lidí (chat, ICQ a mail). Neregulované sdílení a publikování osobních údajů pak podle zprávy způsobuje přímé ohrožení dítěte, protože zejména velmi malé děti nedokáží odlišit realitu a virtuální realitu. Mohou se tak stát obětí zneužívání či přímého fyzického ohrožení.

Podle průzkumu 3. lékařské fakulty UK pod vedením MUDr. Evy Vaničkové, CSc. provedeném ve školním roce 2006/07 přibližně dvě třetiny českých teenagerů denně chatuje, což je počet v porovnání se světem nadprůměrný - podle průzkumu mezinárodní internetové společnosti Habbo z roku 2007 chatovací místnosti denně navštěvuje zhruba 52 % teenagerů. Každé páté dítě dle mezinárodního průzkumu Habbo má osobní zkušenost s někým, kdo byl dospělý a vydával se za někoho mladšího. V ČR je počet dětí s touto zkušeností znovu vyšší – jedná se o každé 4. dítě. Necelých 60 % teenagerů dle Habbo a dokonce 90 % českých teenagerů komunikovalo s někým, koho nikdy nepotkali v reálném světě. 32 % dětí v zahraničí někdy veřejně publikovalo své osobní informace či informace o své rodině. V ČR to bylo již 50 % dětí. Podle mezinárodního průzkumu 10 % dětí z evropských zemí někdy přišlo na schůzku domluvenou po internetu, podle průzkumu 3. LF UK v ČR takto učinilo 32 % českých dětí. 4/5 českých dětí sice uvedlo, že byly poučeny o informační bezpečnosti při práci

s Internetem (v zahraničí je to pouze polovina dětí), nicméně Češi si nemohli vzpomenout, čeho se tato bezpečnostní doporučení týkala. Z tohoto vyplývá, že čeští teenageři jsou mnohem méně opatrní při používání Internetu než jejich zahraniční vrstevníci a neuvědomují si rizika plynoucí se sdílení svých osobních údajů. Tuto situaci by měla napravit jak informování dětí, rodičů a pedagogů o této problematice v rámci kampaně Prevence násilí na dětech, tak zařazení prevence nebezpečí spojených s užíváním internetu dětmi do rámcového vzdělávacího programu Základní škola.

Internet by děti měly využívat pro svůj rozvoj a zábavu, měly by však vědět, jaké nebezpečí na ně číhá, jak se takového nebezpečí vyvarovat a kam případně ohlásit podezření na výskyt nebezpečného anonyma, který se vydává za někoho jiného, a může mít například sklony k pedofilii.

Pozitivním krokem tímto směrem je přístup nadace Naše dítě ke zvyšování povědomí dětí a dospívajících o rizicích spojených s používáním informačních technologií. Společnost Naše dítě k tomuto tématu přispěla vytvořením portálu Internet hotline, <http://oznamte.internethotline.cz/>, který vedle kontaktů na odbornou pomoc obsahuje cenné rady pro rodinu, dítě i školu. Projekt školení učitelů připravil také Úřad pro ochranu osobních údajů.

Podle ministryně pro lidská práva a menšiny by také česká škola a to již od nejnižších ročníků základní školy měla věnovat zvýšenou péči a prostor takové výchově a měla by na ni umět připravit učitele. Proto se ministryně Džamila Stehlíková sejde s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy Ondřejem Liškou a bude navrhovat změnu Rámcového vzdělávacího programu pro základní školu ve smyslu posílení prevence ohrožení a zneužívání dětí prostřednictvím Internetu v rámci předmětu informatika a výpočetní technika a to již od první třídy školy.

Výbor pro práva dítěte na svém výjezdním zasedání na Úřadu pro ochranu osobních údajů dne 9. října 2008 se rovněž věnoval uznání práva na soukromí a ochraně osobnosti a osobních údajů dětí v médiích, ve školách a školských institucích a v rodině. Výbor bude iniciovat uspořádání odborného kolokvia ve spolupráci s Úřadem pro ochranu osobních údajů a Veřejným ochráncem práv a za účasti dalších odborníků a neziskových organizací zabývajících se problematikou zveřejňování a nabízení dětí prostřednictvím různých médií s cílem jejich umístění v náhradní rodinné péči.

Stejně vážným problémem je zveřejňování a nabízení informací o dětech za účelem jejich komerčního využití ve sféře reklamy a modelingu ze strany rodičů. Úřadu i Výbor doporučuje v takových případech posuzovat, zda je účel zveřejnění v souladu se zákonem na ochranu osobních údajů.

Úřad pro ochranu osobních údajů připravil kampaň zaměřenou na poučení dětí a také učitelů o nutnosti chránit své soukromí a své osobní údaje, zejména v době všeobecného přístupu k Internetu. Informace o projektu školení a výstav na téma ochrany osobních údajů Moje soukromí, nekoukat, nešťourat jsou umístěny na webu Úřadu.

Dalším bodem jednání byla mediální tematika zaměřená na prezentaci dětí a také vliv médií na děti. Jednání se účastnil ředitel ČRO Ing. Václav Kasík a místopředseda Syndikátu novinářů Jan Punčochář. Většina diskuze se dotýkala zejména etického rozměru zpravodajství. Výbor konstatoval rizika mediální práce zkomercionalizovaných médií zejména ve smyslu tvorby dětem přátelského zpravodajství. Z jednání vzešel i námět týkající se regulace reklamy v médiích. Vzhledem k tomu, že téma vyžaduje odborný přístup a je samostatným celkem, bude předmětem příštího zasedání Výboru za účasti expertů.

Výbor přijal nabídku ke spolupráci se Syndikátem novinářů na přípravě a organizaci tzv. interpretativních komunit, které se zatím konají pouze za účasti novinářů. Nyní byla přijata dohoda, že se budou konat i za účasti odborníků na lidská práva a dětskou problematiku.

Dalším závěrem k této problematice je opětovné připomenutí Výboru k využití praktického průvodce pro pracovníky sdělovacích prostředků, které v roce 1999 vydal UNICEF s názvem Média a práva dětí. Výbor apeluje na zástupce médií, aby se seznámili a v praxi přijali tohoto průvodce jako etické kritérium pracovních postupů v médiích. Výbor současně bude s UNICEF jednat o druhém rozšířeném vydání publikace, která by byla obohacena o postřehy z českého prostředí.

Ministerstvo vnitra v roce 2008 v souvislosti s připravovanou novelou trestního řádu vydalo publikaci Novináři a oběti trestných činů, kde je velká část věnována ochraně dětských obětí. Ochrana dětských obětí je nově z podnětu Výboru zapracována do úpravy trestního řádu tak, aby ochrana nebyla poskytována pouze mladistvým pachatelům, ale zejména obětem, tak jak je v souladu Úmluvou o právech dítěte a s právní úpravou vyspělých zemí.

Kontakty:

O UDr. Eva Vaníčková
Předsedkyně Výboru pro práva dítěte
Rady vlády pro lidská práva
Tel.: 267 102 332
Eva.Vanickoval@f3.cuni.cz

PhDr. Hana Štěpánková
Tisková mluvčí
Úřadu pro ochranu osobních údajů
Tel.: 234 665 286
Email: hana.stepankova@uoou.cz

Petr Koubek
Tiskový mluvčí ministryně
Tel.: 724550036
Email: koubek.petr@vlada.cz